

Asia: VM183:00/2017 ja VM/1631/03.01.00/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuusulan kunta toteaa, että lakiesityksen tavoitteet ovat yleisesti hyvät. Lainsäädännön yhtenäistäminen uuden yleislain alaisuuteen on kannatettavaa, sillä voimassa oleva sääntely on hajanaista ja osin epäselvää sekä vanhentunutta. Kuntien – ja varmasti myös muiden julkishallinnon organisaatioiden – näkökulmasta tavoite yhtenäisistä tiedonhallinnan kuvauksista on tärkeä. Tiedon käytettävyyden edistäminen ja turvattu yhteiskäyttöisyys helpottavat eri viranomaisten välistä tiedonvaihtoa ja näin ollen tehostavat palveluprosesseja. Ongelmallista lakiesityksessä on etenkin se, että sen sääntely jää osittain yleiselle tasolle ja osittain se on erittäin yksityiskohtaista. Voidaankin kysyä mikä on uudistuksista saatava hyöty verrattuna kustannuksiin.

2. Arvionne lukuun 2 Nykytila

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

3. Arvionne lukuun 3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

5. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 1 yleiset säännökset (pykälät 1-4 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

6. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 2 Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yleinen ohjaus (pykälät 5-9 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Kuntaorganisaatiot kaipaavat tietoaineistojen sähköiseen ja analogiseen säilyttämiseen ja arkistointiin selkeää ja asiantuntevaa ohjausta ja tukea. Lakiesityksen perusteella Kansallisarkiston roolia tällaisena ohjaavana ja tukevana organisaationa kavennetaan merkittävästi. Uutena

viranomaisena perustetaan tiedonhallintalautakunta, jonka resurssien ja osaamisen riittävyys herättää huolta. Otetaanko laajan kuntasektorin erityistarpeet jatkossa paremmin huomioon uuden viranomaisen myötä? On myös huomioitava, että lautakuntamalli lisää byrokratiaa ja voi toiminnaltaan olla kankea. Tuusulan kunnan näkökulma on, että jo olemassa olevien, sinänsä toimivien, asiakirjahallinnon ja arkistoinnin asiantuntijaorganisaatioiden resursointia ja tehtäviä tulisi vahvistaa ja selkeyttää. Tällä tavalla lain hyvät tavoitteet olisivat paremmin toteutettavissa eri tiedonhallintayksiköissä.

7. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 3 Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen (pykälät 10-12 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

8. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 4 Tietoturvallisuus (pykälät 13-18 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tuusulan kunnan tietoturvapoliittikka on ollut voimassa 6.7.2018 alkaen. Voimassa olevan tietoturvapoliittikan päivittäminen on valmistelussa ja sen edellyttämien toimenpiteiden suunnitteleminen on meneillään. Kunta osallistuu valtakunnalliseen Taisto18 –harjoitukseen. Esityksessä tietoturvallisuutta koskeva sääntely ulotetaan yhtenäisenä myös kunnallisiin viranomaisiin. Mikäli tämä toteutuu, tulisi valtionhallinnon ohjeistuksen soveltuvuus kunnallishallinnolle tarkastella huolellisesti ja ohjeet päivittää tarvittaessa.

Tuusulan kunnassa asianhallinta ja päätöksentekoprosessit on pitkälti sähköistetty, mutta tästä huolimatta kunnan arkistoissa on huomattava määrä analogista aineistoa, joka ei merkittävästi vähene muuten kuin erilaisten digitointiin tähtäävien projektien tuloksena. Lainsäädännössä tulee huomioida myös analogisten aineistojen tietoturvallisuus.

9. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 5 Turvallisuusluokittelu (pykälät 19-22 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Ei kommentoitavaa.

10. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 6 Asian ja palvelujen tiedonhallinta (pykälät 23-26 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Asioiden rekisteröintivelvollisuus on perusteltua etenkin hallintoasioiden osalta ja pyrkimys yhtenäisiin asioiden yksilöintitietoihin on kannatettavaa sinänsä. Onko kuitenkin tarpeellista säännellä asiasta näin yksityiskohtaisesti? Esityksessä ei käy ilmi se, miten uudistukset ovat toteutettavissa käytännössä. Asianhallintajärjestelmät ja muut erilaiset operatiiviset järjestelmät asettavat uudistuksen toteutumisen rajoituksia. Organisaatioiden toimintaprosessit ovat erilaisia. Asioiden rekisteröiminen useaan otteeseen eri järjestelmiin ja rekistereihin ei tunnu tehokkaalta tavalta toimia.

11. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 7 Tietoaineistojen muodostaminen ja sähköinen luovutustapa (pykälät 27-31 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

12. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 8 Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi (pykälät 32-38 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

13. Kommentit ja huomiot lakiehdotuksen lukuun 9 Erinäiset säännökset (pykälät 39-40 ja niiden yksityiskohtaiset perustelut)

Tuusulan kunta yhtyy näiltä osin lausunnossaan Kansallisarkiston 20.9.2018 tiedonhallintalaista antamaan lausuntoon.

14. Muut huomiot

-

Vaikutusten arviointi

Tiedonhallinnan suunnittelu ja kuvaaminen:

-

Tietoturvallisuus:

-

Asian ja palvelujen tiedonhallinta:

-

Tietoaineistojen luovuttaminen ja sähköinen luovutustapa:

-

Tietoaineistojen säilyttäminen ja arkistointi:

-

Muuta huomioitavaa:

Lakiesityksen vaikutukset ovat taloudellisia ja toiminallisia. Kuntasektorin kokonaiskustannuksiksi kahdelle ensimmäiselle vuodelle on lakiesityksessä arvioitu olevan 15-20 miljoonaa euroa. Yksittäiselle kunnalle lain soveltamisen käytäntöön kustannuksiksi on arvioitu 0,5-1,0 htv ja 10.000-20.000 euroa asiantuntijapalveluiden hankkimisesta. Toimintaan liittyvät vaikutukset kytkeytyvät erityisesti prosessien ja käytäntöjen kehittämiseen, sekä henkilöstön kouluttamiseen. Huomionarvoista on myös se, että yksittäinen toimija ei usein hallitse koko ICT-järjestelmien tuotantoketjua, jolloin toimijan vaikutusmahdollisuudet erilaisten tietojärjestelmien asettamien rajoitusten poistamiselle – tai ylipäätään järjestelmien kehittämiseksi - ovat marginaaliset. Asian uudenlainen rekisteröimisvelvoite aiheuttaa jo käytössä olevien järjestelmien kehittämistä, sillä vakiintunut käytäntö on, että asioiden diaarinumero muodostuu juoksevasta numerosta, tehtäväluokasta ja vuodesta, tai näiden eri yhdistelmistä, ei tietohallintayksikön y-tunnuksesta.

Tuusulan kunta pitää ongelmallisena talousarviovaikutusten riittämätöntä tasoa ja siirtymäkauden lyhyttä. Aiemmin mainittujen tietojärjestelmien uudistamiseen liittyvien haasteiden lisäksi, vaadittujen tiedonhallintamallien laatiminen on hankalaa toteuttaa annetun aikataulun puitteissa. Erilaisia tiedonohjaussuunnitelmia ja arkistonmuodostussuunnitelmia kunnassa on laadittu useita, mutta niiden koostaminen yhteiseen tiedonhallintamalliin tulee olemaan haastavaa. Muutostarpeiden huomioinen talousarviossa on mahdotonta, sillä esityksen vaikutusarviot eivät ole riittävän yksityiskohtaisia.

Kaarakainen Tomi
Tuusulan kunta